Dosarul nr. 21rji-380/26 Judecătorie Orhei sediul Rezina
/1-25154811-03-21rji-02042026/ Judecător: Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

26 mai 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Ecaterina Arseni, Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **Directorul interimar al Penitenciarului nr. 17 Rezina, comisar de justiție, Adrian Paterău** și recursul **condamnatului Buga Radu**, împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul **Buga Radu**, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 04.11.2025, potrivit plângerii condamnatul Buga Radu a indicat că începând cu 03.01.2018 ziua de când a fost arestat, condițiile în care a fost deținut au fost și sunt inumane și degradante și lipsite de orice formă de a fi cumva înțeles și anume: începând cu Izolatorul de urmărire penală al raionului Anenii Noi: deținut în clădire în stare avariată, în frig pe timp de iarnă cu temperatura în celulă cu cea de afară, umiditate înaltă, mucegai pe toții pereții celulei și fără ventilare, baie, a fost supus torturilor fizice și psihice, supus la chinurilor grele, ceia ce grav a afectat starea sănătății sale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Buga Radu şi s-a constatat că Buga Radu *****a.n.***** a fost deținut în calitate de condamnat în condiții contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în

Penitenciarul nr.13 Chișinău - 528 zile şi în Penitenciarul nr.17 Rezina - 2354 zile iar în total - 2882 (două mii opt sute optzeci şi doi) zile.

I s-a explicat petiționarului Buga Radu că poate înainta o acțiune civilă în vederea compensării prejudiciilor suportate prin detenția sa în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. A fost obligată administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să înlăture în termen de 15 zile condițiile precare de detenție, în raport cu condamnatul Buga Radu. A fost respinsă ca neîntemeiată plângerea în partea constatării faptului detenției lui Buga Radu în condiții contrare art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului de poliţie Anenii Noi.

A fost respinsă ca neîntemeiată plângerea în partea constatării faptului detenției lui Buga Radu în condiții contrare art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului de poliție Anenii Noi.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs *directorul interimar al Penitenciarul nr. 17 Rezina, comisar de justiție Adrian Paterău,* prin care a solicitat admiterea recursului declarat, casarea încheierii nominalizate supra cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Buga Radu, privind aplicarea prevederilor art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, ca fiind neîntemeiată şi nefondată.

În motivarea recursului declarat, administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina a solicitat casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 05.02.2026, în partea defavorabilă, invocând că instanța a constatat în mod nejustificat detenția contrară art. 3 CEDO pentru o perioadă foarte extinsă (2354 zile), fără individualizarea concretă a condițiilor materiale, a sectoarelor sau celulelor și fără o analiză detaliată a pragului de severitate. Se susține că plângerea condamnatului a fost preponderent generală, iar instanța a aplicat automat sarcina probei fără a examina efectiv probele prezentate de administrație, inclusiv raportul privind respectarea condițiilor minime (amenajarea celulelor, capacitatea de paturi și temperatura adecvată). Totodată, se critică faptul că nu a fost analizată inadmisibilitatea plângerii pentru lipsa elementelor esențiale (perioade, locuri și probe), precum și că instanța s-a bazat nejustificat pe hotărâri anterioare privind alți deținuți, fără a demonstra relevanța lor pentru speță.

De asemenea, încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, a fost contestată cu recurs de către condamnatul Buga Radu, prin care a solicitat admiterea plângerii și în partea constatării faptului detenției lui în condiții contrare

art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului de poliție Anenii Noi, inclusiv tot termenul aflării acestuia de detenție până la data depunerii recursului.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

De la participanții la proces careva referințe nu au parvenit.

Verificând argumentele din recursurile declarate în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că acestea urmează a fi respinse ca nefondate, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri

pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.(5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal conchide că instanța de fond la examinarea plângerii înaintate de condamnatul Buga Radu împotriva administrației instituțiilor penitenciare privind condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, a respectat normele procesuale, a verificat complet şi în mod obiectiv circumstanțele cauzei şi în legătură cu cele stabilite just şi întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea parțială a plângerii condamnatului Buga Radu, temei de casare a încheierii instanței de fond și respingere a plângerii condamnatului nefiind stabilit.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina și recursul condamnatului Buga Radu, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, sunt nefondate și pasibile respingerii.

Materialele cauzei denotă faptul că Buga Radu, născut la data de *****, a fost considerat condamnat prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27.02.2019 în baza art. 84; art. 145 alin. (2) lit. a); art. 287 alin. (3); art. 217 alin. (2) din Codul penal, la detențiune pe viață, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Începutul termenului fiind data de 03.01.2018.

Respectiv în acest sens, la data de 04.11.2025, potrivit plângerii condamnatul Buga Radu a indicat că începând cu 03.01.2018 ziua de când a fost arestat, condițiile în care a fost deținut au fost și sunt inumane și degradante și lipsite de orice formă de a fi cumva înțeles și anume: începând cu Izolatorul de urmărire penală al raionului Anenii Noi: deținut în clădire în stare avariată, în frig pe timp de iarnă cu temperatura în celulă cu cea de afară, umiditate înaltă, mucegai pe toții pereții celulei și fără ventilare, baie, a fost supus torturilor fizice și psihice, supus la chinurilor grele, ceia ce grav a afectat starea sănătății sale.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Buga Radu şi s-a constatat că Buga Radu *****a.n.***** a fost deținut în calitate de condamnat în condiții contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 Chişinău - 528 zile şi în Penitenciarul nr.17 Rezina - 2354 zile iar în total - 2882 (două mii opt sute optzeci şi doi) zile.

La caz, se reiterează faptul că condamnatul Buga Radu execută pedeapsa detențiunii pe viață în Penitenciarul nr.17 Rezina.

Din conținutul raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr.17 Rezina reiese că, acesta s-a deținut în calitate de condamnat în condiții contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 Chişinău - 528 zile şi în Penitenciarul nr.17 Rezina - 2354 zile iar în total - 2882 (două mii opt sute optzeci şi doi) zile.

Cu referire la condițiile de detenție ale condamnatului în Penitenciarul nr. 13– Chișinău, administrația instituției a indicat că penitenciarul respectă prevederile Hotărârii Guvernului nr. 228/2024 privind normele minime de hrană și asigurarea cu obiecte de igienă de primă necesitate. S-a menționat că deținuții beneficiază de alimentație conform normelor legale, acces permanent la apă potabilă, asistență medicală gratuită și servicii medicale specializate, precum și de măsuri periodice de control sanitar, deratizare și dezinsecție. Totodată, administrația a arătat că pe parcursul semestrului I al anului 2025 au fost efectuate multiple lucrări de reparație și modernizare a spațiilor de detenție, inclusiv reparații curente și capitale în celule, renovarea blocului destinat femeilor, amenajarea spațiilor medicale și îmbunătățirea infrastructurii de alimentare cu apă și agent termic.

În continuare, potrivit raportului administrației Penitenciarului nr.17 Rezina, se consideră că autorul plângerii sa aflat în condiții de detenție acceptabile și care corespund minimului de detenție necesar.

Sub acest aspect, în Raportul anual al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului în raportul efectuat în Penitenciarul nr.17 Rezina la data de 08.04.2022 au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor

penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform raportului menționat, Penitenciarul nr.17 are nevoie de reconstrucții capitale ale anumitor blocuri şi reparații în majoritatea celulelor deținuților. Chiar dacă standardul de cel puţin 4 m^2 de spațiu locativ pentru deținut se respectă în celule, condițiile materiale de detenţie erau în general nesatisfăcătoare. Mobilierul (paturile, scaunele,) este vechi, cel mai des defect, condiţiile de igienă fiind mediocre, lenjeria de pat (perne, saltele, cearşafuri, pături) uzate. Această imagine se creează şi datorită faptului că multe din celule, în special ale deținuților la detenţie pe viaţă, sunt pline de numeroase obiecte/lucruri personale ale deţinuţilor, care vizual transformă spaţiile în depozit. Deşi celulele sunt dotate cu anexe sanitare separate (veceu), accesul este îngrădit de praguri (trepte) foarte ridicate, ceea ce creează impedimente de accesare în cazul persoanelor cu dizabilităţi şi persoanelor în etate. Majoritatea veceurilor sunt într-o stare deplorabilă şi necesită reparate şi înlocuite obiectele sanitare vechi. Deţinuţii au acces la baie o dată în săptămână.

Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Buga Radu în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și în Penitenciarul nr. 17 Rezina în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr.13 Chişinău - 528 zile şi în Penitenciarul nr.17 Rezina - 2354 zile iar în total - 2882 (două mii opt sute optzeci şi doi) zile.

Colegiul conchide că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina și în Penitenciarul nr.13 Chişinău prin prisma celor invocate de către condamnatul Buga Radu, a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cât și ținând cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Buga Radu s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Astfel, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Buga Radu pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.13 Chişinău și în Penitenciarul nr. 17 Rezina au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Drept urmare, condamnatul Buga Radu s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru o perioadă de 2882 /două mii opt sute optzeci şi doi/ zile.

De asemenea, i s-a explicat condamnatului că este în drept să înainteze o acțiune civilă cu titlu de despăgubiri pentru cele constatate de către instanța de fond.

Prin urmare, argumentele invocate de administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina nu pot fi reținute ca întemeiate, întrucât nu sunt susținute de probe concludente și nu sunt de natură să răstoarne constatările corecte ale instanței de fond. Invocarea lipsei unor evidențe concrete privind numărul de deținuți sau condițiile exacte din celule nu poate profita administrației, or, potrivit art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, sarcina de a demonstra lipsa încălcării condițiilor de detenție revine acesteia. Omisiunea ținerii unor evidențe corespunzătoare reflectă deficiențe sistemice și nu poate constitui un argument exonerator de răspundere.

De asemenea, utilizarea rapoartelor generale privind condițiile din penitenciare nu poate fi calificată ca insuficientă, în condițiile în care acestea relevă probleme sistemice cunoscute și recunoscute, iar administrația nu a prezentat dovezi concrete care să demonstreze contrariul în cazul particular al condamnatului. Nici susținerea privind caracterul pretins vag al dispozitivului nu poate fi primită, deoarece obligația de a asigura condiții conforme art. 3 din Convenție incumbă administrației, aceasta fiind în măsură să identifice și să înlăture deficiențele existente.

În aceste circumstanțe, se constată că instanța de fond a apreciat corect materialul probator și a aplicat în mod just prevederile legale incidente, stabilind întemeiat că reclamantul a fost deținut în condiții contrare art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe întreaga perioadă reținută. Argumentele recurentului reprezintă simple afirmații generale, fără suport probator, care nu sunt de natură să combată concluziile instanței.

Cu referire la recursul condamnatului prin care acesta a indicat pretinsa deținere în condiții contrare art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul Penitenciarului nr. 16 Pruncul și în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului de Poliție Anenii Noi, Colegiul penal apreciază că instanța de fond a examinat complet și sub toate aspectele relevante circumstanțele cauzei, ajungând la o concluzie legală și întemeiată privind respingerea acestor pretenții.

De asemenea, referitor la perioada detenției în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Colegiul constată că materialele cauzei, inclusiv raportul administrației penitenciarului, relevă că condamnatul a beneficiat de condiții de detenție corespunzătoare specificului instituției medicale penitenciare, fiind cazat în saloane dotate cu mobilierul necesar, iluminare naturală și artificială, acces la apă potabilă, grupuri sanitare separate, alimentație conform normelor legale, asistență medicală permanentă și tratament corespunzător stării sale de sănătate.

Totodată, instanța de fond a constatat că alegațiile condamnatului privind existența unor condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 16 Pruncul nu au fost susținute prin probe pertinente și concludente care să demonstreze atingerea pragului minim de gravitate necesar pentru angajarea răspunderii statului în temeiul art. 3 din Convenție. În același timp, datele prezentate de administrația instituției infirmă existența unor deficiențe sistemice de natură să afecteze grav drepturile persoanei deținute.

Prin urmare, Colegiul penal reține că instanța de fond a apreciat corect probele administrate și a aplicat în mod corespunzător normele de drept material și procesual incidente cauzei, concluzionând întemeiat asupra inexistenței unor condiții de detenție contrare art. 3 din CEDO în Penitenciarul nr. 16 Pruncul și în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului de Poliție Anenii Noi.

Reieșind din cele expuse supra și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 1) lit. a) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul **Directorului interimar al Penitenciarului nr. 17 Rezina, comisar de justiție, Adrian Paterău** și recursul **condamnatului Buga Radu**, declarate împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 05.02.2026, se resping ca nefondate cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător: Judecători: